

2023 – Heydər Əliyev İli

Azərbaycan mədəniyyətinin misilsiz himayədarı

Əvvəlcə onu deyim ki, dostlarımdan biri mənim ulu öndərimiz haqqında qələmə aldığım yazıya belə sərlovhə verməyimi istəmirdi. Yəni, onun fikrincə, misilsiz sözü yerində deyildi. O, arqumentini belə əsaslandırır ki, Prezident İlham Əliyev də Azərbaycan mədəniyyətinin qorunub saxlanılmasını, təbliğini və mədəniyyət xadimlərinin xidmətinin lazımınca qiymətləndirilməsini daim diqqət mərkəzində saxlayır. Ancaq mən öz sözümün üstündə durdum. Çünki cənab Prezidentin özü də ulu öndərimizi “Azərbaycan mədəniyyətinin misilsiz himayədarı” adlandırmışdır.

Əvvəlcə məsələnin bilavasitə özümü bağlı olan bir neçə detalları xatırlatmaq istərdim. Belə ki, ulu öndər çıxışlarından birində demişdi ki, Xəzər neftçilərinin həyatı və fədakarlığı ən dəyərli sənət əsərlərinin mövzusu olmalıdır. Mən o böyük dövlət xadiminin həmin ifadəsindən ruhlanaraq “Xəzər balladası” adlı birpərdəli balet yazdım və həmin səhnə əsəri mənə dünya şöhrəti qazandırdı. Bu əsər Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında tamaşaya qoyulduqdan sonra tezlikdə Moskva, Sankt-Peterburq, Kiyev və keçmiş SSRİ-nin digər şəhərlərində, eləcə də, Fransanın bir neçə şəhərində, Lüksemburqda və Monte-Karloda göstərilmişdir. Əlamətdar haldır ki, “Xəzər balladası” baleti Moskvanın Qurultaylar Sarayın-

da da oynanılmışdır. Xaricdə isə bu balet 30 dəfədən çox nümayiş etdirilmiş, Fransanın Amyen, Bezanson, Dijon, Le-Krezo, Nansi, Eks-Provans, Monpelye şəhərlərində tamaşaya qoyulmuşdur. Əsər Parisdə keçirilən VII Beynəlxalq Rəqs Festivalında “Şan Elize” Teatrında oynanılaraq böyük uğur qazanmışdır.

Bu, Heydər Əliyevin bir tövsiyəsinin mənə gətirdiyi şöhrətin miqyasıdır. İndi görün, nə qədər bəstəkar, yazıçı, rəssam var və tam qətiyyətlə deyirəm, ulu öndər onun dövründə yaradıcılıqla məşğul olmuş sənətkarlarımızın hamısını ruhlandırmış, xidmətlərini yüksək qiymətləndirmişdir.

Mənim ulu öndərin 90 illiyi münasibəti ilə yazdığım “Naxçıvan” simfonettası əsərim də yüksək qiymətə layiq görül-

müş, sənətkarlar tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır.

Yadımdadır, ulu öndər 2000-ci ildə mənə “Şöhrət” ordenini təqdim edərkən heç zaman unutmayaçağım bir fikir səsləndirmişdi. Demişdi ki, Tofiq haqqında danışmazdan əvvəl Bakıxanovlar nəslini yada salmaq istəyirəm: “Xalqımız dünya elminə öz töhfəsi ilə fəxr edə bilər. Nəsirəddin Əbülhəsən Tusinin, Bəhmənyarın, Mirzə Fətəli Axundovun, Abbasqulu ağa Bakıxanovun və başqa mütəfəkkirlərin adları dünya elminə yaxşı məlumdur”. Mən ulu öndərin bizim şəcərəmizə verdiyi həmin qiyməti heç zaman unuda bilməyəcəyəm. Üstəlik, onu da xatırladım ki, mən həmin günə qədər böyük alimimiz Tusini məhz Nəsirəddin Tusi kimi tanıyırdım. Heydər Əliyev isə onun adını, soyadını tam söyləmişdi.

Mənim ulu öndərin də iştirak etdiyi çoxsaylı mədəniyyət tədbirləri haqqında zəngin xatirələrim var. İndi onlardan birini qələm alacağam. Ancaq əvvəlcə onu qeyd edim ki, Heydər Əliyev hər zaman xüsusi olaraq vurğulayırdı ki, xalqın mədəni irsi, eləcə də mənəvi dəyərlərimiz milli-siyasi varlığımızın əsasını təşkil edir. Bir tədbirdə demişdi: “Hər bir azərbaycanlı

öz milli mənsubiyyətinə görə qürur hissi keçirməlidir və biz azərbaycançılığı – Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq”. Qətiyyətlə deyə bilərəm ki, o, milli varlıq, milli mövcudluq məsələsini hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə özünün həyat amalına çevirmiş, həmçinin SSRİ zamanında həmin quruluşun imkan və şərtləri daxilində mədəni irsimizin himayədarı və təbliğatçısı olmuşdur.

Elə yada salmaq istədiyim bir xatirə də məhz SSRİ dövründə keçirilmiş tədbirlərdən biri barədədir. Heydər Əliyevin Moskvada işlədiyi illər idi. Kremlin Qurultaylar Sarayında hansısa əlamətdar günlə bağlı möhtəşəm tədbir keçirilirdi. Tədbirdə ölkənin bütün rəhbərləri iştirak edirdilər. Müttəfiq respublikalardan birinin folklor kollektivinin solisti olan sazəndə öz ifasının nəqərat yerində rus dilində olduqca pis mənə verən ifadəni dönə-dönə təkrarlayırdı. Ölkənin birinci adamı da başda olmaqla hamı gülürdü. Heydər Əliyev isə əli çənəsində, musiqiçiyyə elə diqqətlə qulaq asırdı ki, sanki heç nə olmayıb. Sonra moskvalı həmkarlarım həmin faktı dəfələrlə xatırlatdılar ki, Əliyev səhnədəki adam pərt olmasın və ya inciməsin deyə, sadəcə, böyüklük nümayiş etdirdi.

Onun böyüklüyünü mən dəfələrlə görmüşəm. İstənilən konsertdən və ya tamaşadan sonra pərdənin arxasına keçər, sənət adamları ilə tək-tək görüşər, hər bir solistin və ya aktyorun ifasındakı müsbət cəhətləri xüsusilə qeyd edərdi. Bir dəfə mənim müəllimim, böyük bəstəkar Qara Qarayev demişdi ki, ölkə rəhbəri musiqini bizdən, teatrı aktyorlardan yaxşı bilir.

Onun Azərbaycan mədəniyyətinin qorunması, təbliği və sənət adamlarının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi istiqamətində atdığı addımlar barədə hələ bundan sonra yüz il də yazılsa, yenə azdır. Yüz il demişkən, cənab Prezident İlham Əliyevin 2023-cü ili Azərbaycanda “Heydər Əliyev İli” elan etməsini bütün mədəniyyət xadimləri yüksək qiymətləndirirlər. Məmnunam ki, “Xalq qəzeti” mənim həmin faktla bağlı sevincimi öz oxucularına təqdim edib.

İnanıram ki, Heydər Əliyevin ömrü Azərbaycan mədəniyyətinin ömrü qədər uzun olacaq.

Tofiq BAKIXANOV,
Xalq artisti, professor, “Şöhrət”
və “Şərəf” ordenli bəstəkar,
Prezident təqaüdcüsü